

Βρυξέλλες, 8.4.2020
COM(2020) 148 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

**σχετικά με την αξιολόγηση της εφαρμογής του προσωρινού περιορισμού των μη
ουσιωδών μετακινήσεων προς την ΕΕ**

I Εισαγωγή

Στις 10 Μαρτίου 2020 οι αρχηγοί κρατών ή κυβερνήσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης τόνισαν την ανάγκη να υπάρξει κοινή ευρωπαϊκή προσέγγιση όσον αφορά τη νόσο COVID-19 και στενός συντονισμός με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Στις 16 Μαρτίου 2020 η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και το Συμβούλιο με τίτλο «Προσωρινός περιορισμός των μη ουσιαστικών μετακινήσεων προς την ΕΕ»¹. Με την ανακοίνωση αυτή, η Επιτροπή συνέστησε στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο να αναλάβει δράση με σκοπό την ταχεία έγκριση, από τους αρχηγούς κρατών ή κυβερνήσεων των κρατών μελών του χώρου Σένγκεν σε συνεργασία με τους ομολόγους τους από τα συνδεδεμένα κράτη Σένγκεν, απόφασης για την εφαρμογή προσωρινού περιορισμού των μη ουσιαστικών μετακινήσεων από τρίτες χώρες προς τον χώρο ΕΕ+².

Στις 17 Μαρτίου 2020 τα εν λόγω κράτη συμφώνησαν να αναλάβουν συντονισμένη δράση στα εξωτερικά σύνορα βάσει της ανωτέρω σύστασης της Επιτροπής. Όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ (με εξαίρεση την Ιρλανδία) και τα συνδεδεμένα κράτη Σένγκεν³ έχουν έκτοτε λάβει εθνικές αποφάσεις για την εφαρμογή των περιορισμών των μετακινήσεων.

Ο προσωρινός περιορισμός των μετακινήσεων ισχύει για όλες τις μη ουσιαστικές μετακινήσεις από τρίτες χώρες προς τον χώρο ΕΕ+. Ταυτόχρονα, για να διασφαλιστεί ο σεβασμός των δικαιωμάτων των πολιτών της ΕΕ και των πολιτών των συνδεδεμένων κρατών Σένγκεν, των μελών των οικογενειών τους και των υπηκόων τρίτων χωρών που διαμένουν νόμιμα στην ΕΕ, οι ομάδες αυτές απαλλάσσονται από την εφαρμογή των περιορισμών των μετακινήσεων για τους σκοπούς της επιστροφής στις εστίες τους. Εξάλλου, προκειμένου να περιοριστούν στο αναγκαίο ελάχιστο οι επιπτώσεις του περιορισμού στη λειτουργία των κοινωνιών μας, σημειώθηκε ότι τα κράτη μέλη δεν θα πρέπει να εφαρμόζουν τους περιορισμούς σε συγκεκριμένες κατηγορίες ταξιδιωτών με ουσιαστική καθήκοντα ή ανάγκες.

Για να βοηθήσει τα κράτη μέλη στην εφαρμογή των περιορισμών των μετακινήσεων, η Επιτροπή εξέδωσε, στις 30 Μαρτίου 2020, οδηγίες σχετικά με τον τρόπο εφαρμογής των προσωρινών περιορισμών των μετακινήσεων, τη διευκόλυνση των επαναπατρισμών από ολόκληρο τον κόσμο και την αντιμετώπιση των προσώπων των οποίων η θεώρηση έληξε λόγω των περιορισμών των μετακινήσεων⁴. Οι οδηγίες αυτές εκπονήθηκαν με τη συμβολή του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής (Frontex), του Ευρωπαϊκού Κέντρου Πρόληψης και Ελέγχου Νόσων (ECDC) και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Στην ανακοίνωση της Επιτροπής της 16ης Μαρτίου 2020 προτεινόταν να ισχύσει ο προσωρινός περιορισμός των μετακινήσεων αρχικά για 30 ημέρες και να αξιολογηθεί η τυχόν παράταση της εν λόγω περιόδου ανάλογα με τις περαιτέρω εξελίξεις. Οι αποφάσεις των κρατών μελών ελήφθησαν σε διαφορετικές ημερομηνίες, αλλά οι περισσότερες είχαν ληφθεί έως τις 20 Μαρτίου 2020, γεγονός που σημαίνει ότι η αρχική περίοδος των 30 ημερών θα λήξει σύντομα.

Η εν λόγω δράση στα εξωτερικά σύνορα συμπλήρωσε άλλες σημαντικές ενέργειες και μέτρα που έλαβαν τα κράτη μέλη για να περιορίσουν την εξάπλωση της COVID-19 και να ανταποκριθούν στις ανάγκες υγειονομικής μέριμνας, συμπεριλαμβανομένων ποικίλων

¹ COM(2020) 115 της 16ης Μαρτίου 2020.

² Ο «χώρος ΕΕ+» θα πρέπει να περιλαμβάνει όλα τα κράτη μέλη του χώρου Σένγκεν (συμπεριλαμβανομένης της Βουλγαρίας, της Κροατίας, της Κύπρου και της Ρουμανίας), καθώς και τα τέσσερα κράτη που είναι συνδεδεμένα με τον χώρο Σένγκεν. Θα περιλαμβάνει επίσης την Ιρλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο, αν αποφασίσουν να ευθυγραμμιστούν.

³ Ισλανδία, Λιχτενστάιν, Νορβηγία και Ελβετία.

⁴ C(2020) 2050 της 30ής Μαρτίου 2020.

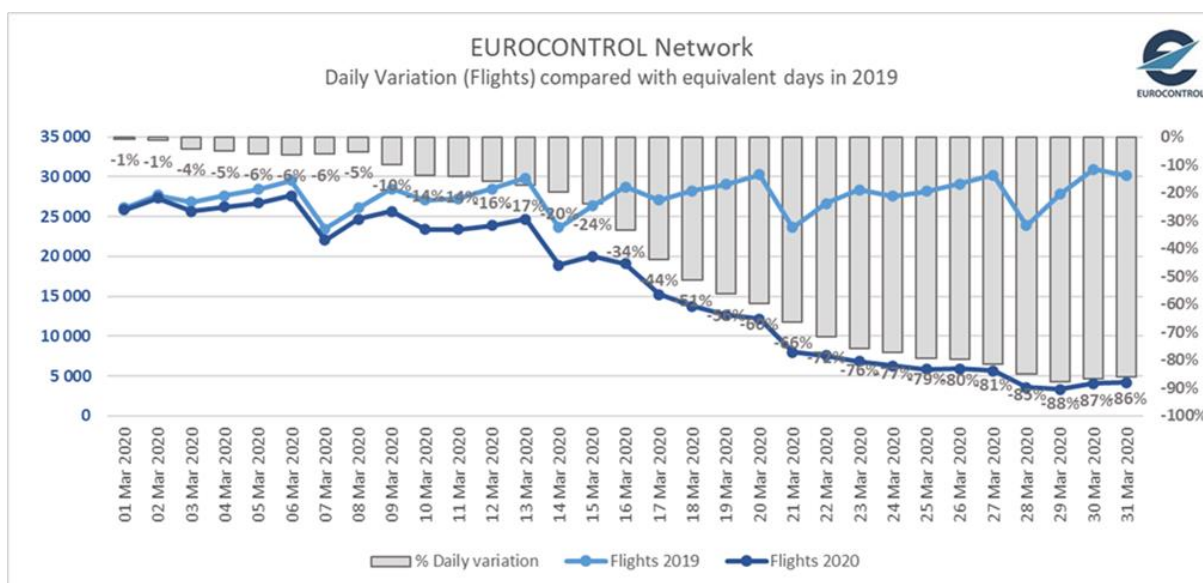
μέτρων περιορισμού της κυκλοφορίας και των διά ζώσης κοινωνικών επαφών, καθώς και μέτρων στα εσωτερικά σύνορα.

Στην παρούσα ανακοίνωση αξιολογούνται, αφενός, οι εξελίξεις που σημειώθηκαν μετά την έκδοση της ανακοίνωσης της 16ης Μαρτίου και, αφετέρου, κατά πόσον απαιτείται και δικαιολογείται παράταση του περιορισμού των μετακινήσεων.

II Εξελίξεις μετά την έκδοση της ανακοίνωσης

Στόχος των περιορισμών στα εξωτερικά σύνορα είναι η μείωση του κινδύνου εξάπλωσης της νόσου μέσω μετακινήσεων προς την ΕΕ. Τον Μάρτιο σημειώθηκε παγκοσμίως δραστική μείωση των μετακινήσεων, συμπεριλαμβανομένων τόσο των μετακινήσεων προς και από την ΕΕ όσο και των μετακινήσεων εντός της ΕΕ.

Στις 31 Μαρτίου 2020 ο Eurocontrol⁵ ανέφερε συνολική μείωση του αριθμού των πτήσεων κατά 86,1 %, ποσοστό που αντιστοιχεί σε 25 948 λιγότερες πτήσεις (σε σύγκριση με την 31η Μαρτίου 2019)⁶. Η συνολική επιβατική κίνηση έχει σχεδόν μηδενιστεί, ενώ οι πτήσεις που εξακολουθούν να εκτελούνται είναι κατά βάση πτήσεις εμπορευματικών μεταφορών και πτήσεις επαναπατρισμού.

Παρόμοια τάση της επιβατικής κίνησης παρατηρείται και σε άλλους τρόπους μεταφοράς, όπως στις πορθμειακές μεταφορές, τις μεταφορές με πούλμαν και τις σιδηροδρομικές μεταφορές. Για παράδειγμα, από τις αρχές Μαρτίου οι εταιρείες κρουαζιερόπλοιων έχουν παύσει ουσιαστικά να διοργανώνουν νέα ταξίδια με κρουαζιερόπλοιο, με αποτέλεσμα η πτώση να είναι 100 % σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος, καθώς επί του παρόντος δεν υπάρχει δραστηριότητα στον τομέα της κρουαζιέρας, με την εξαίρεση των πλοίων που επιστρέφουν στον λιμένα.

Επιπρόσθετα στις εν λόγω εξελίξεις που αφορούν τη μείωση των μετακινήσεων στα εξωτερικά σύνορα, όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ και τα συνδεδεμένα κράτη Σένγκεν έχουν λάβει μέτρα εντός της επικράτειάς τους για τον περιορισμό της περαιτέρω εξάπλωσης του ιού, ορισμένα δε έχουν επαναφέρει ακόμη και τους ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα. Τα μέτρα περιορισμού διαφέρουν σε αυστηρότητα ανάλογα με την υγειονομική κατάσταση στην

⁵ Στον Eurocontrol συμμετέχουν 41 κράτη παγκοσμίως.

⁶ www.eurocontrol.int

εκάστοτε χώρα, αλλά, γενικώς, έχουν θεσπιστεί μέτρα που αποσκοπούν στον περιορισμό της εξάπλωσης του ιού μέσω της μείωσης στο ελάχιστο των διά ζώσης κοινωνικών επαφών.

Η επαναφορά των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα, σε συνδυασμό με διάφορα μέτρα σε ολόκληρη την ΕΕ που πλήττουν την κανονική λειτουργία των κλάδων της βιομηχανίας και των υπηρεσιών, είχε σοβαρό αντίκτυπο στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Τα εν λόγω μέτρα πλήττουν την αλυσίδα εφοδιασμού και έχουν ως αποτέλεσμα ζωτικής σημασίας προϊόντα, όπως τρόφιμα, φάρμακα και μέσα προστασίας, να μην φθάνουν στον προορισμό τους ή να φθάνουν με σημαντική καθυστέρηση. Για την αντιμετώπιση του προβλήματος αυτού και τον περιορισμό, στο μέτρο του δυνατού, των επιπτώσεων στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, η Επιτροπή εργάζεται ακατάπαυστα με τα κράτη μέλη, κινητοποιώντας όλους τους αναγκαίους πόρους και διασφαλίζοντας τον συντονισμό σε επίπεδο ΕΕ. Επιπλέον, έχει δημοσιεύσει πρακτικές κατευθυντήριες οδηγίες για τη διασφάλιση της συνέχισης της ροής των εν λόγω ζωτικής σημασίας αγαθών σε ολόκληρη την ΕΕ μέσω «πράσινων λωρίδων»⁷, τη διευκόλυνση των εμπορευματικών αερομεταφορών⁸ και τη διασφάλιση της άσκησης της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων⁹.

III Παράταση του προσωρινού περιορισμού των μετακινήσεων προς τον χώρο ΕΕ+

Η σύσταση της Επιτροπής στις 16 Μαρτίου 2020 συνίστατο στην εφαρμογή μέτρων για 30 ημέρες, με δυνατότητα παράτασης της εν λόγω περιόδου.

Η εμπειρία των κρατών μελών και άλλων χωρών που εκτέθηκαν στην πανδημία δείχνει ότι τα μέτρα που εφαρμόζονται για την καταπολέμηση της εξάπλωσης της πανδημίας χρειάζονται περισσότερες από 30 ημέρες για να είναι αποτελεσματικά και να παράγουν τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα. Το γεγονός αυτό επιβεβαιώνεται πλέον από την κατάσταση εντός της ΕΕ. Η επιδημιολογική κατάσταση στο εσωτερικό της ΕΕ έχει επιδεινωθεί από τις 16 Μαρτίου και μετά. Η τρέχουσα κατάσταση χαρακτηρίζεται από συνέχιση της αύξησης του αριθμού των νέων κρουσμάτων και των θανάτων που ανακοινώνονται σε ολόκληρο τον χώρο ΕΕ+. Ο κίνδυνος αυξανόμενης μετάδοσης στην κοινότητα αξιολογείται από το Ευρωπαϊκό Κέντρο Πρόληψης και Ελέγχου Νόσων ως μέτριος αν εφαρμόζονται μέτρα μετριασμού και ως πολύ υψηλός αν εφαρμόζονται ανεπαρκή μέτρα μετριασμού, ενώ ο κίνδυνος να ξεπεραστεί η ικανότητα των συστημάτων υγείας και κοινωνικής μέριμνας κατά τις προσεχείς εβδομάδες αξιολογείται ως υψηλός, ακόμη και με την εφαρμογή μέτρων μετριασμού¹⁰.

Επιπλέον, η πανδημία συνέχισε να εξαπλώνεται εκτός της ΕΕ, μεταξύ άλλων σε χώρες που, υπό κανονικές συνθήκες, αποτελούν την αφετηρία ή τον προορισμό εκατομμυρίων ταξιδιωτών προς ή από την ΕΕ. Η κατάσταση σε πολλές τρίτες χώρες θα συνεχίσει να εξελίσσεται κατά τις προσεχείς εβδομάδες, ανάλογα με τα μέτρα που θα έχουν ληφθεί και την ικανότητα των εν λόγω χωρών να συγκρατήσουν την εξάπλωση του ιού.

Ως συμπλήρωμα στις προσπάθειες των κρατών μελών της ΕΕ και των κρατών Σένγκεν για τον περιορισμό της περαιτέρω εξάπλωσης του ιού εντός του χώρου ΕΕ+, καθώς και για να προληφθεί η περαιτέρω μετάδοση του ιού μεταξύ της ΕΕ και άλλων χωρών, εξακολουθεί να απαιτείται παράλληλη και συντονισμένη δράση στα εξωτερικά σύνορα του χώρου ΕΕ+. Η δράση αυτή θα αποτελέσει ουσιαστική πτυχή μιας συντονισμένης στρατηγικής εξόδου της ΕΕ και της σταδιακής άρσης των μέτρων περιορισμού εντός του χώρου ΕΕ+.

⁷ C(2020) 1897.

⁸ C(2020) 2010.

⁹ C(2020) 2051.

¹⁰ <https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/rapid-risk-assessment-coronavirus-disease-2019-covid-19-pandemic-eighth-update>

Η δράση στα εξωτερικά σύνορα μπορεί να είναι αποτελεσματική μόνο αν αποφασιστεί και εφαρμοστεί από όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ και τα κράτη Σένγκεν σε όλα τα εξωτερικά σύνορα, με την ίδια ημερομηνία λήξης και με ενιαίο τρόπο.

Ως εκ τούτου, η Επιτροπή **καλεί τα κράτη μέλη του χώρου Σένγκεν και τα συνδεδεμένα κράτη Σένγκεν να παρατείνουν, με συντονισμένο τρόπο, την εφαρμογή του περιορισμού των μετακινήσεων για τις μη ουσιώδεις μετακινήσεις από τρίτες χώρες προς τον χώρο ΕΕ+ κατά 30 επιπλέον ημέρες, έως τις 15 Μαΐου 2020**. Τυχόν περαιτέρω παράταση της εν λόγω περιόδου θα πρέπει να αξιολογηθεί εκ νέου, ανάλογα με τις εξελίξεις στην επιδημιολογική κατάσταση.

Το πεδίο εφαρμογής της παράτασης του προσωρινού περιορισμού των μετακινήσεων θα πρέπει να είναι το ίδιο με το καθοριζόμενο στην ανακοίνωση της Επιτροπής της 16ης Μαρτίου 2020. Κατά την εφαρμογή του προσωρινού περιορισμού των μετακινήσεων, τα κράτη μέλη θα πρέπει να ακολουθούν τις κατευθυντήριες οδηγίες της Επιτροπής της 30ής Μαρτίου 2020. Επιπλέον, η Επιτροπή υπενθυμίζει το σημείο 15 της ανακοίνωσής της σχετικά με την εφαρμογή των πράσινων λωρίδων, της 23ης Μαρτίου 2020, και καλεί όλα τα κράτη και όλους τους φορείς που αναφέρονται στο εν λόγω σημείο να συνεχίσουν να συνεργάζονται και να εφαρμόζουν στα εξωτερικά σύνορα, στον μέγιστο δυνατό βαθμό, τις οδηγίες για την εφαρμογή των πράσινων λωρίδων.

Οι περιορισμοί ως προς τις μη ουσιώδεις μετακινήσεις στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ και τα μέτρα που λαμβάνονται εντός της επικράτειας των κρατών μελών της ΕΕ και των συνδεδεμένων κρατών Σένγκεν έχουν ως κοινό στόχο τον περιορισμό των διά ζώσης κοινωνικών επαφών, ώστε να επιβραδυνθεί η εξάπλωση του ιού και να ικανοποιηθούν οι ανάγκες υγειονομικής μέριμνας. Η άρση των εν λόγω μέτρων, για να πραγματοποιηθεί κατά τον αποτελεσματικότερο δυνατό τρόπο, θα πρέπει να βασιστεί σε συντονισμένη και σταδιακή ενωσιακή προσέγγιση.